

Avdeling: Helse- og omsorgstjenesten
Forvaltningsavdelingen
Kontaktperson: Liss Marian Bechiri, Rådgiver

Dato: 14.08.2012
Tlf: 3286 6323

KONGSBERG
KOMMUNE

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Høringsuttalelse fra Kongsberg kommune - NOU 2011:17 Når sant skal sies om pårørendeomsorg - *Fra usynlig til verdsatt og inkludert.*

Vi viser til Helse- og omsorgsdepartementets høringsbrev av 6. mars 2012 om forslagene i NOU 2011: 17 Når sant skal sies om pårørendeomsorg - Fra usynlig til verdsatt og inkludert, med høringsfrist 15. august 2012.

Kaasa-utvalget har samlet anbefalt en helhetlig løsning for pårørende med tunge omsorgsoppgaver for nære familiemedlemmer om en utvidet pleiepengeordning til foreldre med barn under 18 år som har alvorlige varige lidelser, ny kommunal omsorgsstønning med kommunale satser som skal erstatte dagens hjelpestønning og omsorgslønn og lovfestet pårørendestøtte. Kongsberg kommune er positiv til utvalgets anbefaling, men har noen kommentarer til uklarheter i forslaget.

Det er bedt om synspunkter på utredningen og modellene som er beskrevet. Spesifikt ønskes tilbakemelding på fordelingsmessige, rettslige, økonomiske og administrative konsekvenser knyttet til vurderingene av modellene.

1 Utvidet pleiepengeordning

Pleiepenger skal kompensere for tapt arbeidsinntekt for yrkesaktive i forbindelse med pleie av sykt barn eller pleie av nære pårørende i livets slutfase. Foreldre eller andre nære pårørende kan få pleiepenger hvis hensynet til barnet tilsier det. Det er nærheten til barnet som avgjør hvilke omsorgspersoner som har rett til pleiepenger. Profesjonelle aktører rundt barnet, som for eksempel støttekontakter, avlastningshjem og lignende har ikke rett til pleiepenger, hvis de ikke samtidig har en privat tilknytning til barnet som nevnt over.

Kaasa-utvalget foreslår å utvide pleiepengeordningen, slik at foreldre til barn under 18 år med en alvorlig varig lidelse kan søke om pleiepenger. Ytelse skal erstatte inntil 50 % av bortfall av arbeidsinntekten og graderes fra 20 – 50 % totalt fordelt mellom foreldrene. Pleiepenger beregnes som sykepenger og er betinget av forelder(e) taper inntekt som arbeidstaker, frilanser eller selvstendig næringsdrivende.

Målsetning er å sikre livsgrunnlag og kompensasjon for pårørendeomsorg til barn med store funksjonshemninger, samtidig som det skal bidra til arbeidsmarkedsdeltakelse. Ordningen betinger ett arbeidsforhold og skal settes ut fra lønnen personen mottok på tidspunktet vedkommende gikk over på ordningen. Grunnlaget kan ikke overstige seks ganger folketrygdens grunnbeløp (6G).

Det tas utgangspunkt i at en tildeling av pleiepenger grunnet alvorlig varig lidelse ikke er til hinder for å søke om ytterligere stønad ut fra kriteriet som allerede foreligger. - alvorlig sykdom/skade der det er behov for

tilstedeværelse 100 % fra forelder(e).

Det er positivt med en klargjøring av at en ikke både kan motta omsorgsstønad og pleiepenger samtidig. Det forenkler saksbehandlingen til kommunene. At pleiepenger kan kombineres med helse og omsorgstjenester er i seg selv ikke en endring av gjeldende praksis.

Økonomisk vil ikke en slik ordning ha betydning for kommunens budsjett.

2 – Ny og forsterket kommunal omsorgsstønad

Kongsberg kommune støtter utvalgets forslag om overføring til en stønad basert på beregning ut fra hva kommunen normalt ville ha gitt av tjenester i tid. Ikke time for time. Videre er vi positive til bemerkning av at omsorgsstønad fortrinnsvis skal brukes ved siden av andre kommunale tjenester. Dette for å forhindre isolasjon, utmattelse, sykdom hos pårørende.

En samlokalisering av behandling av søknader vil bety en merkostnad i økt stillingsbehov i kommunal forvaltning. Hvor mye det vil utgjøre i prosent er usikkert da det ikke foreligger klare tall i mottakere av omsorgslønns- / hjelpestønadmottakere tilsammen. En omlegging fra hjelpestønad til omsorgsstønad vil også naturlig nok gi betydelig økning i utbetalinger.

Vi er positive til en fordeling i 5 satser innen omsorgsstønad, og ikke betaling for antall timer for betydning særlig tyngende omsorgsoppgaver. Vi ønsker derimot å påpeke at det er viktig med en klar fordeling i hva som skal ligge til de ulike satser i tid. Hvilken økonomisk betydning en slik dreining fra timebetaling til satser er vanskelig å kommentere eksakt, men det antas å ha stor budsjettmessig betydning. Det er derfor vesentlig at kommunen tilføres økonomiske midler.

Det er uttalt at omsorgsstønad fortrinnsvis skal gis sammen med kommunale tjenester. Det er av utvalget uttalt at dette vil bety en økning av antall vedtak vedrørende avlastning. Det er uklart om det i seg selv skal bety en endring i vedtaksrettighet i avlastning eller om den skal baseres på gjeldende lovhjemmel. En dreining til økt avlastningsbehov kontra utbetalinger av omsorgsstønad for kveldsomsorg vil medføre en økt kostnad da kommunale tjenester koster mer enn utbetaling for pårørende omsorg. Dette er viktig å ha med i beregning i økt overføring av midler for den enkelte kommune.

En innvilgelse av omsorgsstønad slik det er nevnt i forslaget krever nært samarbeid med NAV også videre i en saksbehandlingssprossess både sett fra stat og kommune. Det er nevnt at en utbetaling av omsorgsstønad skal ha betydning for rettigheter i dagpenger, pensjon og uførestønader. Videre er det viktig at det samsnakkes om det foreligger rett til pleiepenger som forhindrer rett til omsorgsstønad.

Felles kommentar til punkt 1 og 2.

Det er ønskelig med en mer konkretisering av anbefalinger til de som kombinerer arbeid med særlig tyngende omsorg. Det nevnes at omsorgsstønad ikke kan kombineres med 100 % arbeid, og at pleiepenger ikke skal kombineres med omsorgsstønad. For barn vil det være en fordel å kunne bli pleiet i trygge omgivelser av sine nære for trygghet og stabilitet i oppveksten. Mange tjenesteytere oppleves ofte som en merbelastning av mottakere av tjenester i hjem. Hvordan kompensere tapt arbeidsfortjeneste og tyngende omsorgsoppgaver ut fra familiens helhetlige situasjon? Eller er det ment å ta utgangspunkt i bare tapt arbeidsfortjeneste og gi avlastning ved behov samt pårørende oppfølging og veiledning? Det er ønskelig med en tydeligere konkretisering av hva som er ment.

I forslaget har det vært mye fokus på omsorgsstønad til foreldre med alvorlig syke barn, og lite fokus på andre målgrupper som f.eks eldre.

3 – Lovfestet pårørendestøtte i kommunene

Kongsberg kommune ser meget positivt på en endring av rett til internkontroll i brukers eget hjem og samarbeid med pårørende for å sikre krav om faglig forsvarlige tjenester. Forslaget har videre til hensikt å fange opp pårørende som er utsatt for slitasje og forebygge skader og problemer. Forutsetning for omsorgen

er gjeldende vedtak og IP/omsorgsplan.

Det er anbefalt opprettelse av en koordinator av tjenesten med oppfølging/veiledningssansvar av pårørende. Dette fordrer at de ansatte innehar rett kompetanse til å utføre oppgaven, noe som igjen fordrer behov for økte stillinger og tid til å etablere system for ivaretagelse. Kongsberg kommune er positiv til at Lærings- og mestringssentrene tillegges ansvar for opplæring av pårørendeomsorg. Det er viktig at opplæringsplanen skjer i samarbeid med kommunene.

Utvalget har og sett på muligheter for økte permisjonsrettigheter, rett til forsikring og rett til fri/vikar, og har uttalt at kommunen må få styrket sin økonomi for å øke kapasitet på kvalifisert avlastning, økte forsikringssummer og permisjonsordninger / vikarordning til ansatte.

For å yte de nye tiltakene som nevnt, er det vesentlig at kommunene gis økonomiske overføringer nødvendig for iverksettelse og gjennomføring.

Alternative modeller

Utvalget har utarbeidet ytterligere 2 modeller. Kongsberg kommune har vurdert de alternative modellene, men kan ikke se at de ivaretar nåværende eller fremtidige utfordringer.

Annet

Det er en forutsetning at kommunene gis tilstrekkelig økonomiske overføringer og tid til å etablere ett kvalitetssystem og iverksette de nevnte tiltak etter hensikt.

Med vennlig hilsen,

Hilde Enget

Hilde Enget
kommunalsjef
Helse og omsorgstjenesten

